Zpráva o oslavách 80. výročí vzniku katedry psychologie FF UP v Olomouci

Alena Plháková

V letošním roce uplynulo 80. let od vzniku katedry psychologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého, jejíž vývoj byl zřetelně ovlivněn změnami politických poměrů v naší vlasti. Přesto si po celou dobu své existence uchovala určité charakteristické rysy, k nimž patří korektní a přátelské vztahy mezi studenty a pedagogy, demokratické vedení katedry a vzájemná solidarita mezi jejími členy.

Oslavy 80. výročí založení katedry vyvrcholily v sobotu 12. 9. 2026, kdy se v aule FF UP konal slavnostní křest sborníku *Historie Katedry psychologie Filozofické fakulty UP v Olomouci*, který připravil pětičlenný tým editorů ve spolupráci s bývalými i současnými členy katedry. Publikace o rozsahu 358 stran vyšla v červnu letošního roku ve vydavatelství UP (Plháková et al., 2026). Je věnována Vladimíru Řehanovi a Olze Pechové, kteří se editorsky podíleli na jejím vzniku a zemřeli krátce před jejím uveřejněním.

Slavnostní setkání zahájil děkan Filozofické fakulty UP Jan Stejskal, který zdůraznil, že psychologie patří k nejžádanějším studijním programům a že katedra psychologie, na níž se vzdělává přibližně 600 studentů, je největším pracovištěm olomoucké Filozofické fakulty. Vedoucí katedry psychologie FF UP Roman Procházka ve svém projevu uvedl, že historii katedry psali především lidé, kteří ji zakládali a budovali, po desetiletí na ní přednášeli a bádali a navzdory nepříznivým politickým poměrům hájili akademické hodnoty.

V dalším vystoupení prezentovala Alena Plháková vznik a obsah sborníku, který tvoří osm kapitol. Tři z nich mapují historii katedry od roku 1946 do současnosti, kdy se v jejím vedení vystřídalo devět odborníků (Koláříková, Holas, Pejhovský, Valoušek, Mohapl, Řehan, Šucha, Dolejš a Procházka). Plháková dále upozornila na historické milníky ve vývoji katedry, k nimž patří vznik psychologického semináře Filozofické fakulty UP v roce 1946, založení Psychologického ústavu FF UP (1947), vznik samostatné katedry psychologie (1959), zavedení jednooborového pětiletého studia psychologie (1966) či vynucený odchod Emila Holase z FF UP (1970). V obtížném období normalizace zajišťovali chod katedry především Alena Jochmanová, Chrudoš Valoušek, Drahomíra Osladilová, Přemysl Mohapl, Jan Papica, Miloslav Homola a Zdeněk Vtípil. V roce 1978 se staly členy katedry některé významné osobnosti (Stanislav Kratochvíl, Petr Hájek či Svatopluk Morávek), které obohatily výuku klinické psychologie, psychoterapie a psychodiagnostiky. Uvolnění politických poměrů po sametové revoluci umožnilo rychlý odborný i personální rozvoj katedry a přijímání velkého počtu studentů. Po roce 2012 byla na katedře realizována řada výzkumných i rozvojových grantů, byla vybudována a rozšířena kvalitní laboratoř, rozvíjela se mezinárodní spolupráce. Kromě tradiční klinické a pedagogické psychologie se členové katedry zaměřili také na psychologii práce, organizace a psychologii dopravy.

Alena Plháková dále poděkovala všem bývalým i současným interním členům katedry, kteří pro sborník napsali svůj medailon. Celkem se podařilo shromáždit 50 autorských medailonů, dalších 16 portrétů zesnulých členů katedry napsali editoři sborníku. Plháková konstatovala, že medailony vytvářejí živý obraz o cestách mladých lidí k oboru psychologie i k akademické kariéře a o celkové atmosféře na pracovišti. V sedmé kapitole se Matúš Šucha a Vladimír Řehan zabývají přínosem katedry k rozvoji české a československé psychologie. Poslední kapitola obsahuje stručné charakteristiky 71 externích a výzkumných pracovníků. Text ilustruje 54 černobílých i barevných fotografií z archivu katedry a 68 portrétních fotografií jejích členů.

Další dvě vystoupení byla věnována zesnulým členům editorského týmu. Na Olgu Pechovou vzpomínala její kolegyně a přítelkyně Klára Machů, zatímco Vladimíra Řehana připomněl jeho někdejší doktorand Matúš Šucha. Setkání se zúčastnili také recenzenti sborníku Ivo Čermák a Radovan Šikl z Psychologického ústavu Akademie věd ČR, kteří se ujali role „kmotrů“. Ivo Čermák charakterizoval sborník jako mnohovrstevné dílo, které vyniká hloubkou záběru, historickou přesností i osobním vkladem autorů medailonů. Kladné bylo také vyjádření docenta Šikla, který ocenil soudržné, téměř rodinné vztahy mezi členy katedry, které ji provázejí od jejího vzniku. Po projevech recenzentů následoval vlastní křest knihy (viz obr. 1 a 2) a autogramiáda.

Oslavy pokračovaly v odpoledních hodinách v prostorách katedry psychologie FF UP na Vodární 6, kde studenti připravili pro návštěvníky mj. psychologické kvízy nebo časovou osu, do níž vypsali různé dramatické i vtipné momenty z historie katedry a rozvěsili je na chodbě ve třetím patře (viz obr. 3 a 4).

Závěrem lze konstatovat, že se setkání u příležitosti kulatého výročí katedry psychologie FF UP vydařilo. Editoři doufají, že si sborník najde své čtenáře zejména mezi studenty a absolventy studia psychologie na katedře psychologie FF UP. Jeho předností je to, že vznikl bez pomoci AI.

Literatura

Plháková, A., Sobotková, I., Řehan, V., Pechová, O., & Šucha, M. (Eds.). (2026). *Historie Katedry psychologie FF UP v Olomouci. Sborník k 80. výročí vzniku katedry*. Univerzita Palackého. https://doi.org/10.5507/ff.26.24467757

Autorka
Prof. PhDr. Alena Plháková, CSc., dlouholetá členka katedry psychologie FF UP
e-mail: plhakova1@seznam.cz

Plháková, A. (2026). Zpráva o oslavách 80. výročí vzniku katedry psychologie FF UP v Olomouci. *E-psychologie, 20*(3), 63-66. https://doi.org/10.29364/epsy.564

Fotografická příloha.

Obr. 1 Účastníci křtu sborníku. Zleva M. Šucha, K. Machů, I. Sobotková, A. Plháková, I. Čermák, R. Šikl, J. Stejskal, O. Gergely, R. Procházka. Foto M. Křížková Hronová

Obr. 2 Ivo Čermák a Radovan Šikl při křtu sborníku.
Foto M. Křížková Hronová

Obr. 3 Vedoucí katedry psychologie Roman Procházka u časové osy historie katedry.
Foto A. Pláková

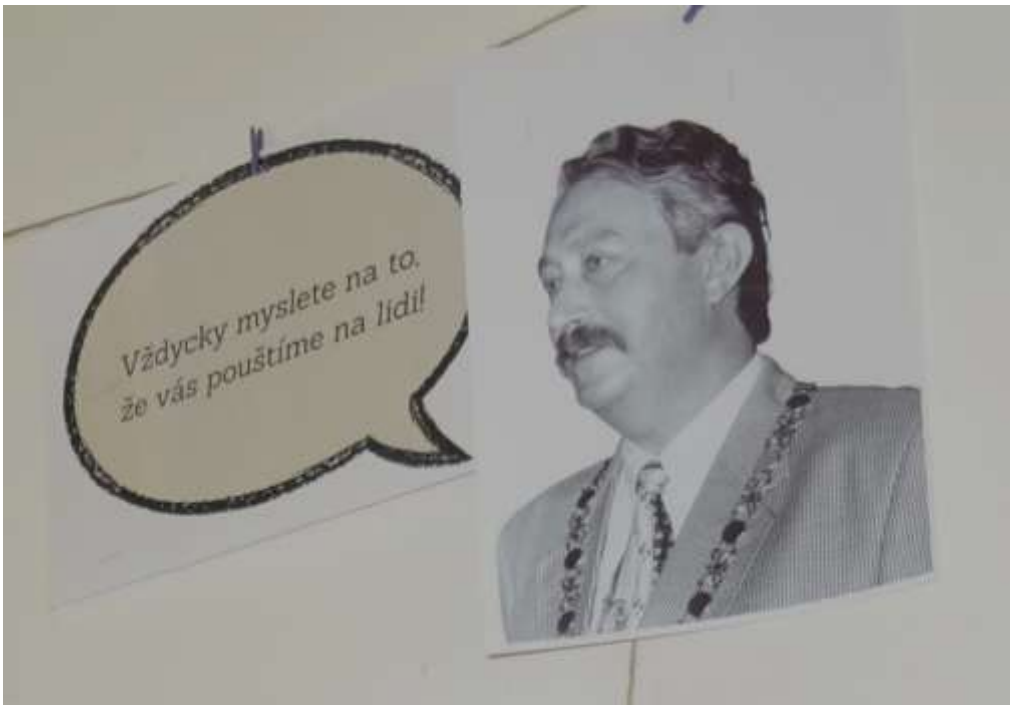

Obr. 4
Vladimír Řehan ve výřezu z časové osy (viz obr. 3)